

Svetlana Lakiša

Darba drošības un vides veselības institūts,
Higiēnas un arodslimību laboratorija
svetlana.lakisa@rsu.lv

Kvalitatīvi darba aizsardzības iepirkumi Labie un sliktie piemēri no laboratorijas prakses

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Laboratorijas darbība

- HASL darbojas kopš 1966. gada;
- Laboratorija ir akreditēta kopš 1996. gada;
- Ieviesta kvalitātes sistēma pēc standarta ISO 17025:2005;
- HASL galvenie darbības virzieni:
  - » izglītība;
  - » zinātniski pētnieciskā darbība;
  - » darba vides mērījumu pakalpojumi.

To buy,
or not
to buy,
that is the
question.

www.buynothingday.co.uk

- Kas vispār ir laboratoriskie mērījumi darba vidē?
- Vai mūsu uzņēmumam vajag tādu pakalpojumu iepirkt?
- Ko tas atrisinās vai uzlabos mūsu uzņēmumā?
- Cik tas maksā?

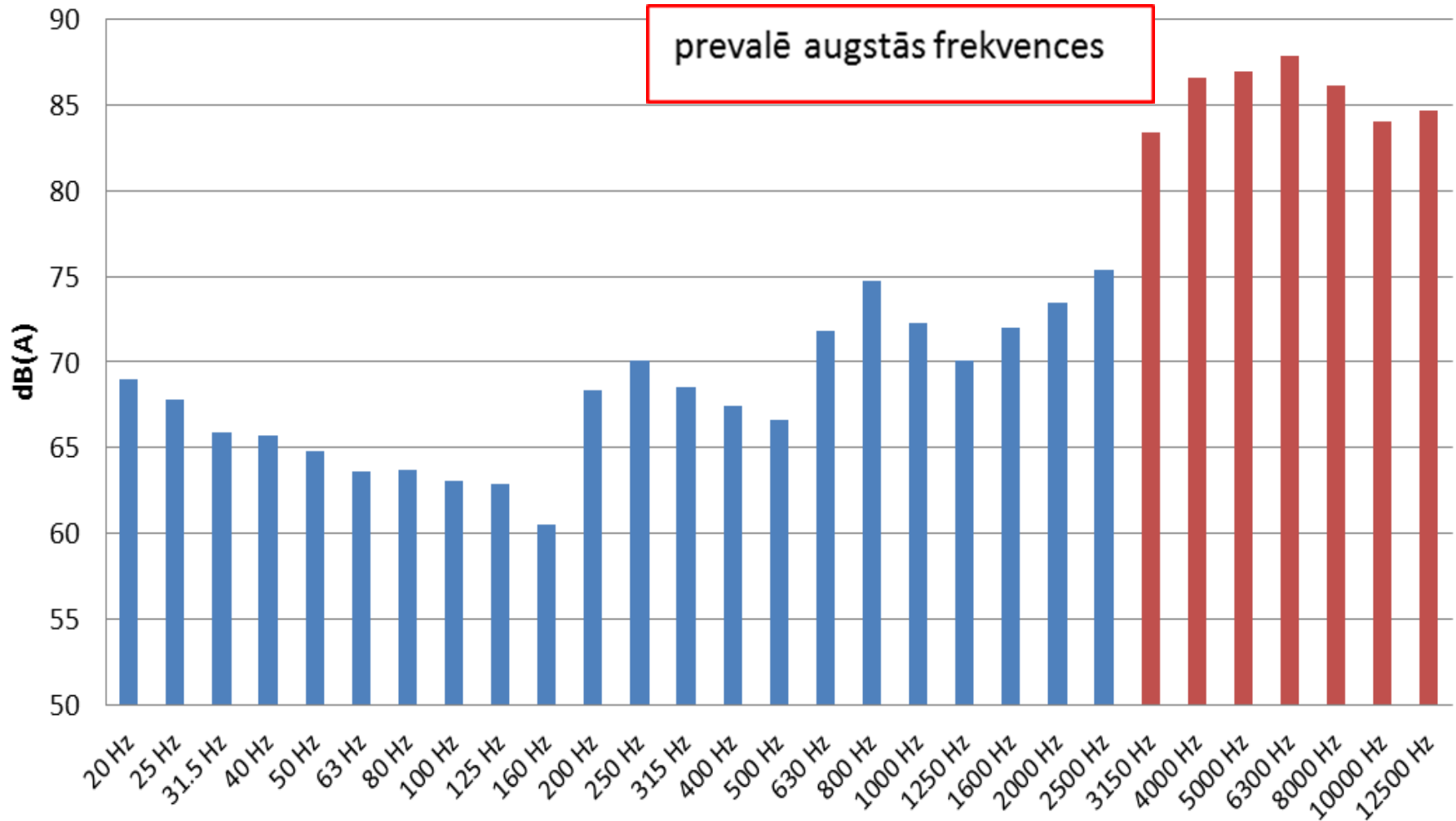
Dzirdes aizsardzības IAL iepirkšanas piemērs

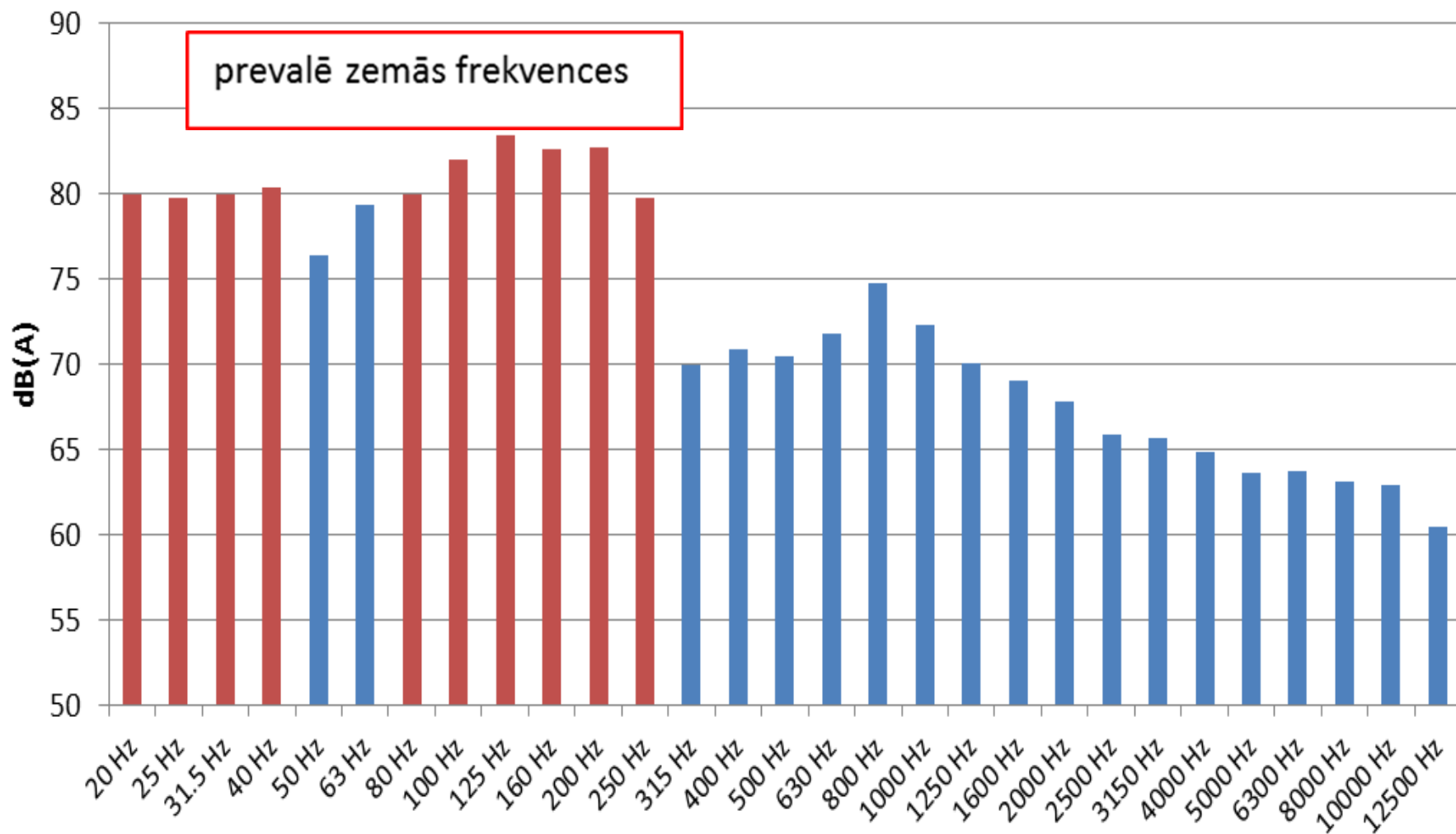
- Dzirdes aizsardzības IAL (vienkāršāk – ausiņas) nepieciešams nodrošināt, ja darba laikā trokšņa ekspozīcija ir lielāka par 80 dB!
- Bet vai visas ausiņas ir vienādi labas un atbilstošas tieši šim darbam?

- Dažādu iekārtu radītā trokšņa spektrs (frekvences) atšķiras, tāpēc arī efektīvāko IAL veids atšķiras!

Trokšņa frekvences (Leq) d/v 1-1

Trokšņa frekvences (Leq) d/v 1-2

IAL iegāde pēc frekvenču analīzes

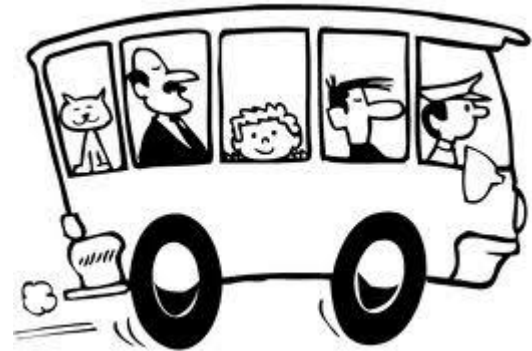
Frekvence, Hz	Mērītais troknis, dB	IAL 1 aizsardzība pa frekvencēm, dB	Troknis pēc slāpēšanas, dB
63	70.8	14.3	56.5
125	84.7	13	71.7
250	88.3	17.7	70.6
500	86.6	30.2	56.4
1000	85.4	37.2	48.2
2000	82.6	34	48.6
4000	79.8	30.4	49.4
8000	72.8	37.9	34.9
			54.5

Frekvence, Hz	Mērītais troknis, dB	IAL 2 aizsardzība pa frekvencēm, dB	Troknis pēc slāpēšanas, dB
63	70.8	10.1	60.7
125	84.7	7.3	77.4
250	88.3	15.1	73.2
500	86.6	25	61.6
1000	85.4	30.1	55.3
2000	82.6	30.2	52.4
4000	79.8	33.2	46.6
8000	72.8	32	40.8
			58.5

Vibrācijas novērtēšana pirms darba automašīnu iegādes

Pārdomāti iepirkumi...

- Mikroautobusu būvkonstrukcija var būt paredzēta kā kravas pārvadāšanai, tā arī pasažieru pārvadāšanai.
- Atkarībā no tā var atšķirties vibrācijas lielums kabīnē.
- Mums ir pieprasījums 3 dažādu konstrukciju mikroautobusu salīdzināšanai (attiecībā uz vibrācijas līmeni), braucot pa dažāda veida Latvijas ceļiem.

Kvalitatīvi iepirkumi birojā

- Birojs no darba aizsardzības viedokļa nav bīstamākā darba vide, bet tomēr...
- Mikroklimata un ventilācijas problēmas (temperatūra, mitrums vai gaisa plūsmas)
- Ķīmiskais piesārņojums no printēšanas tehnikas vai tīrīšanas līdzekļiem
- Mikrobioloģiskais piesārņojums (piem., pelējums vai citas sēnītes)
- Ergonomiskie un psiholoģiskie riska faktori

Ar «cipariem» ir vieglāk pierādīt problēmas esamību un veikt uzlabojumus...

- Gaisa plūsmas mērījumi d/v (sūdzības par lielo plūsmu) - tika panākti tehniskie risinājumi (plūsmas mehāniska novirzīšana)
- Relatīvā gaisa mitruma mērījumi birojā (apkures sezonā) palīdzēja panākt gaisa mitrinātāju iepirkšanu
- Izmērot apgaismojumu birojā, tika panākta d/v pārkārtošana (atbilstoši apgaismes ķermeņu izvietojumam)

Kīmisko vielu mērījumi

Drošības nolūkos...

- Bērnudārza grupiņā sūdzējās par nezināmas izcelsmes ķīmisko smaku un galvassāpēm
- Veicot ķīmisko vielu mērījumus un detalizētu analīzi, tika konstatēts, ka ķīm. vielas izdalās no celtniecības materiāliem (linoleja un tā ieklāšanas pamata)
- Grupiņas telpā tika nomainīta grīda un problēma bija atrisināta!

Ne labākie piemēri:

- Mums kaut kas jāpamēra darba inspekcijai!
- Vai varat pamērīt ķīmiskās vielas cehā?
- Mums telpā kaut kas smird!
- Uzņēmuma vadītājam sāp galva un asaro acis darba kabinetā – ko lai mēram?

Laboratorisko mērījumu iepirkumi

- Jāizvērtē darba riski un procesi (iespējams ar speciālista palīdzību), lai zinātu, kur jāmēra
- Darba vides mērījumiem ir jābūt piesaistītiem nodarbinātajam, kurš veic konkrēto uzdevumu
- Mērījumu veikšana ir jānodrošina laikā, kad reāli notiek raksturīgākais darba process
- Mērījumu pieteikumā pēc iespējas precīzāk jānorāda darba vietas un procesi, kuros ir jāveic mērījumi

- Pirms mērījumu izdarīšanas pasūtītājam jāpārbauda iekārtu tehniskais stāvoklis, jo tas var ietekmēt rezultātus
- Nodarbinātiem ir jābūt skaidrs, kā un kāpēc tiek veikta darba vides risku novērtēšana un mērījumu veikšana

- Sadarbības pamatā, kas raksturojas ar kvalitatīviem iepirkumiem un veiktiem mērījumiem, ir komunikēšana un pušu atbildības sajūta par savu darbu!

Paldies par uzmanību!